

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 534/2016-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť Obvodnej poľovníckej komory Martin, Svätoplukova 16, Martin, zastúpenej advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Andreja Kmeťa 28, Martin, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžo 32/2014 z 9. júna 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Obvodnej poľovníckej komory Martin o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2015 doručená sťažnosť Obvodnej poľovníckej komory Martin, Svätoplukova 16, Martin (ďalej len „obvodná poľovnícka komora“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Andreja Kmeťa 28, Martin, ktorou namieta

porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžo 32/2014 z 9. júna 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že obvodná poľovnícka komora bola účastníčkou konania vedeného Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 21 S 149/2013 v postavení žalovanej. Žalobca sa žalobou doručanou krajskému súdu 10. decembra 2013 v súlade s § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia obvodnej poľovníckej komory č. 33/2011 z 22. júna 2011, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania disciplinárneho previnenia podľa § 3 ods. 2 písm. a) disciplinárneho poriadku Slovenskej poľovníckej komory a bola mu zároveň uložená pokuta v sume 200 € a povinnosť nahradiť trovy disciplinárneho konania v sume 30 €.

Žalobca v žalobe podanej krajskému súdu 10. decembra 2013 tvrdil, že 4. novembra 2013 prevzal jeho splnomocnenec na preberanie poštových doporučených zásielok výzvu na zaplatenie sumy 230 € od obvodnej poľovníckej komory, pričom identickú zásielku prijal 25. novembra 2013 samotný žalobca priamo od advokátky JUDr. Gabriely Kľačanovej. Podľa žalobcu mu rozhodnutie obvodnej poľovníckej komory č. 33/2011 z 22. júna 2011 nikdy nebolo doručené a nemal vedomosť ani o disciplinárnom konaní, ktoré bolo vedené proti jeho osobe. Krajský súd konanie o žalobe uznesením sp. zn. 21 S 149/2013 z 19. februára 2014 (ďalej len „uznesenie z 19. februára 2014“) zastavil a rozhodol, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Na základe odvolania najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Sžo 32/2014 z 9. júna 2015 zmenil uznesenie krajského súdu z 19. februára 2014 tak, že konanie zastavil a vec postúpil disciplinárnej komisii poľovníckej komory na konanie o odvolaní.

Obvodná poľovnícka komora namieta, že najvyšší súd „vydal svoje rozhodnutie dňa 09. 06. 2015, t. j. takmer po štyroch rokoch od vydania pôvodného rozhodnutia príslušným orgánom sťažovateľa v rozpore s ust. § 250b ods. (3) O. s. p., podľa ktorého súdu postupuje podľa odseku 2, len ak od vydania rozhodnutia, ktoré nebolo žalobcovi doručené, neuplynula lehota troch rokov. K zásadám právneho štátu, patrí aj princíp právnej istoty, obsiahnutý v Článku 1 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky: Neoddeliteľnou súčasťou právnej istoty je predvídateľnosť konania orgánov štátu, a teda i súdov. Súdny majú aplikovať právnu normu v rovnakých podmienkach vždy rovnakým spôsobom, ustanovenie účelu a obsahu právnej normy v právnom štáte nemôže podliehať zmenám od prípadu k prípadu. ... žalobca podal žalobný návrh zo dňa 18. 12. 2013, ktorým sa domáhal preskúmania rozhodnutia orgánu sťažovateľa Spisová značka 33/2011 zo dňa 22. 06. 2011, právoplatného dňa 02. 07. 2011. Predmetné rozhodnutie je rozhodnutím prvostupňovým, a teda je to rozhodnutie, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom v správnom súdnictve s poukazom na ust. § 247 ods. (2) O. s. p. Žalobca nevyčerpal a nepodal proti disciplinárnemu rozhodnutiu riadny opravný prostriedok – odvolanie. Z tohto dôvodu podľa presvedčenia sťažovateľa nemôže žiadať o preskúmanie zákonnosti predmetného rozhodnutia. Pre podanie žalobného návrhu Občiansky súdny poriadok stanovuje lehotu v ust. § 250b ods. (1) O. s. p. Žalobca zákonom určenú lehotu zmeškal, zmeškanie lehoty odpustiť nemožno, napriek tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky o jeho žalobnom návrhu rozhodoval. Najvyšší súd... konanie zastavil s odôvodnením, že žalobca je opomenutý účastník a sťažovateľ s ním mal konať ako s účastníkom konania. Sťažovateľ sa domnieva, že v tejto časti porušovateľ práva konal v omyle, keďže sťažovateľ so žalobcom konal riadne v rámci celého disciplinárneho konania. Žalobca mal právo zúčastniť sa disciplinárneho konania. Že toto svoje právo nevyužil a disciplinárneho konania sa nezúčastnil, je jeho rozhodnutím. Sťažovateľ poukazuje opätovne na tú okolnosť, že žalobcu poučil o následkoch nedostavenia sa v písomnej forme. Sťažovateľ rozhodnutie disciplinárneho senátu zaslať žalobcovi ako poštovú zásielku číslo 66682996 z Pošty [REDACTED] s doručenkou do vlastných rúk, zásielku však Slovenská pošta, a. s. vrátila sťažovateľovi s poznámkou, že žalobca – adresát je neznámy. Sťažovateľ aplikoval v danom prípade fikciu doručenia, pretože žalobca bol povinný sťažovateľovi oznámiť zmenu adresy v prípade, ak táto nastala, čo neurobil.“

Podľa obvodnej poľovníckej komory je „*Odôvodnenie prvostupňového súdneho rozhodnutia... nepresvedčivé, nedáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkové otázky súvisiace s prejednanou právnou vecou. Porušovateľ mohol uvedené pochybenia napraviť v rámci odvolacieho konania, k čomu však nedošlo. Iba tento prístup Najvyššieho súdu SR by zodpovedal kritériám riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia ako jedného zo základných atribútov spravodlivého procesu. Svojím postupom prvostupňový súd i porušovateľ vytvorili žalobcovi podstatne výhodnejšie podmienky, než akými disponoval sťažovateľ, čím porušili princíp rovnosti zbraní ako základný prvok práva na spravodlivé súdne konanie.*“.

Podľa obvodnej poľovníckej komory najvyšší súd pochybil aj pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Obvodná poľovnícka komora k tejto námietke uvádza, že „*Žalobca v správnom súdnictve musí byť zastúpený advokátom, ktorý má vo vzťahu ku klientovi poučovaciu povinnosť, čo sa týka platnej právnej úpravy. Podľa presvedčenia sťažovateľa mal byť žalobca poučený o tom, že nie je možné preskúmať prvostupňové rozhodnutie tým viac, že márne uplynula subjektívna lehota pre podanie žalobného návrhu. Sťažovateľ si myslí, že práve žalobca je tým subjektom, ktorý zavinil zastavenie súdneho konania, a teda mal byť podľa ust. § 146 ods. (2) prvej vety O. s. p. zaviazaný na úhradu trov konania. Sťažovateľ považuje právo na náhradu trov konania za nárok, požívajúci ochranu podľa Článku 20 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, pretože náhrada trov konania je pohľadávkou účastníka konania voči inému účastníkovi konania, ktorá je vymožitelná ako ktorýkoľvek iný peňažný nárok. To, že sťažovateľovi bude priznané právo na náhradu trov konania sťažovateľ legitímne očakával, s prihliadnutím na neodstrániteľnú prekážku postupu konania – neprípustnosť preskúmavania prvostupňového rozhodnutia a zmeškanie lehoty pre podanie žalobného návrhu zo strany žalobcu.*“.

Na základe uvedených skutočností obvodná poľovnícka komora navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„*1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: 3 Sžo/32/2014 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa Článku 46 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivý proces podľa Článku 6 ods. (1) Dohovoru*

o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s Článkom 1 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky a Článkom 2 ods. (2) Ústavy Slovenskej republiky a právo vlastníť majetok podľa Článku 20 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 09. 06. 2015, sp. zn.: 3 Sžo/32/2014, zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Obvodnej poľovníckej komore Martin, priznáva právo na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 296, 44 EUR... “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia okrem iného návrhy podané niekým zjavne neoprávneným môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť bola ústavnému súdu doručená obvodnou poľovníckou komorou, ktorá napadla uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 32/2014 z 9. júna 2015 vydané v konaní o odvolaní proti uzneseniu krajského súdu z 19. februára 2014 vydanému v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia obvodnej poľovníckej komory č. 33/2011 z 22. júna

2011, v rámci ktorého vystupovala na strane žalovanej, teda v postavení orgánu verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie, ktorého preskúmania sa žalobca domáhal v konaní pred krajským súdom a následne najvyšším súdom.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie, či sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je v posudzovanom prípade nositeľom základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zmyslom ústavnej sťažnosti je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou. Z čl. 127 ods. 1 ústavy možno vyvodit', že verejná moc je povinná primárne rešpektovať a chrániť základné práva a slobody, ako aj ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, pričom obsah tejto povinnosti podmieňuje charakter jednotlivých základných práv. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že okruh nositeľov základných práv je determinovaný oblasťou ochrany, ktorú majú jednotlivé základné práva zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo aj práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s povahou právnickej osoby. Štát, resp. v jeho mene konajúce štátne orgány v zásade nie sú nositeľmi základných práv, keďže nedisponujú pri právne relevantnom konaní autonómnym priestorom a slobodnou vôľou („Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“ – čl. 2 ods. 2 ústavy). Naopak, štátne orgány disponujú na účely plnenia svojich funkcií právomocou, ktorú môžu uplatňovať v rámci svojej pôsobnosti v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Opačné vnímanie postavenia štátu, resp. štátnych orgánov, pri ochrane základných práv by v konečnom dôsledku mohlo smerovať k popretiu podstaty právneho štátu.

Otázkou spôsobilosti orgánov verejnej moci mať v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy postavenie sťažovateľa sa ústavný súd vo svojej doterajšej

rozhodovacej činnosti už viackrát zaoberal, pričom v rámci judikatúry ústavného súdu sa ustálil právny názor, že v zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (II. ÚS 19/04, III. ÚS 115/06). Rovnako ústavný súd v minulosti uviedol, že v takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. OSP, je pojmovovo vylúčené, aby orgán verejnej správy mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru). Na podporu tohto záveru ústavný súd uviedol, že orgán verejnej správy nie je v žiadnom prípade oprávnený na začatie konania podľa § 247 a nasl. OSP, pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jeho rozhodnutí, ktoré boli vynesené v procesnom postupe, kde orgán verejnej správy mal nadradené, mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (IV. ÚS 149/04).

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti obvodnej poľovníckej komory ústavný súd nezistil žiaden dôvod na odklon od svojej doterajšej judikatúry, ktorý by prípadne mohol viesť k predloženiu návrhu na zjednotenie odchylných právnych názorov senátov plénu ústavného súdu podľa § 6 zákona o ústavnom súde. V napadnutom súdnom konaní, ktorého výsledkom bolo uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 32/2014 z 9. júna 2015, vystupovala obvodná poľovnícka komora ako orgán verejnej moci v konaní, v ktorom nie je nositeľkou základných práv, preto je zjavne neoprávnenou osobou na podanie ústavnej sťažnosti (obdobne rozhodol ústavný súd vo veci obvodnej poľovníckej komory aj uznesením sp. zn. II. ÚS 137/2016 z 11. februára 2016, v ktorom dospel k záveru, že obvodná poľovnícka komora je právnická osoba, ktorej zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy). Obvodná poľovnícka komora bola síce účastníčkou tohto súdneho konania, avšak bez možnosti iniciovať jeho začatie, keďže toto právo patrí len fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch rozhodnutím správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia (§ 247 a nasl. OSP).

Z uvedeného zároveň vyplýva, že účelom konania pred najvyšším súdom, výsledkom ktorého bolo vydanie napadnutého uznesenia, bolo preskúmať, či rozhodnutím obvodnej poľovníckej komory pri výkone jej právomoci (orgán verejnej správy) vo vymedzenom úseku došlo k ukráteniu práv fyzickej osoby, pričom z podstaty konania podľa § 247 a nasl. OSP zároveň vyplýva, že obvodná poľovnícka komora v tomto konaní nemohla disponovať právami, ktorých porušenie namieta v konaní pred ústavným súdom, t. j. ani nemohla byť osobou, ktorá je oprávnená podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť obvodnej poľovnickej komory podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2016